

OECD STRATEŠKA NAČELA DIGITALNEGA UPRAVLJANJA

Ministrstvo za notranje zadeve
Tadej Gabrijel, univ. dipl. ing. računalništva
E: tadej.gabrijel@gov.si

Povzetek

Posebna delovna skupina OECD je v preteklem letu pripravila nov dokument z nazivom OECD strateška načela digitalnega upravljanja, ki naj bi postal osnovno strateško vodilo za vse članice OECD pri strateškem obvladovanju IKT in e-uprave. Dokument je sedaj v fazi usklajevanja in OECD pričakuje da ga bodo države znotraj čim širše distribuirale ter spodbudile in od ključnih deležnikov zajele čim več uporabnih povratnih informacij, ki jih zbirajo do decembra. Po sprejemu dokumenta, ki je predviden v drugi polovici 2014, bo OECD redno spremljal upoštevanje teh načel po posameznih državah. Gre za splošna načela odprtosti, transparentnosti in ekonomskih vidikov, za katera se zelo zanimajo tudi države, ki sicer niso članice OECD.

Originalni dokument je objavljen na spletnih straneh OECD:
<http://www.oecd.org/governance/eleaders/Draft-OECD-Principles-for-Digital-Government-Strategies.pdf>

Celoten slovenski prevod dokumenta je objavljen na Portalu NIO:
<https://nio.gov.si/nio/asset/oecd+strateska+nacela+digitalnega+upravljanja>

Ključne besede: OECD, digitalno upravljanje.

Ozadje

Osnutek Načel je sestavila delovna podskupina, sestavljena iz 13 OECD držav. Naloga je bila oblikovana marca/aprila 2012 v Mehiki, od maja 2012 do avgusta 2013 je podskupina pripravila dve verziji osnutka, pomembna verifikacija pa je bilo srečanje OECD Leaders 2013, kjer je potekala živahna razprava o dokumentu. Do 20. decembra 2013 bodo še sprejemali komentarje posameznih držav, v marcu 2014 pa bodo končno verzijo osnutka predstavili odboru PGC. Končna verzija Načel bo Svetu predstavljena v Q3 2014.

Načela so skladna s sodobnimi načini javnega upravljanja, ki prehajajo:

- iz faze NPM (New Public Management - disaggregation, competition, incentivisation) - 1985-2002
- preko prvega vala DEG (Digital Era Governance - reintegration1, holism1, digitalisation1) - 2002-2010
- v drugi val DEG (Digital Era Governance - reintegration2, holism2, digitalisation2) - 2010+

(The second wave of digital era governance, Patrick Dunleavy and Helen Margetts, American political Science Association Conference 4.sep 2010, <http://eprints.lse.ac.uk/27684>)

Načela so razporejena v tri stebre

Steber 1:

Vključevanje državljanov in odpiranje javne uprave za ohranjanje zaupanja javnosti.

Ta steber podpira ukrepe, ki so potrebni za izkoriščanje potencialov in zmanjševanje tveganja pri uporabi tehnologije s poudarkom na novih tehnologijah, za odprte, vključujoče in dostopne institucije javnega sektorja, ki omogočajo vključevanje institucionalnih in neinstitucionalnih akterjev in njihovo sodelovanje z državo.

Steber 2:

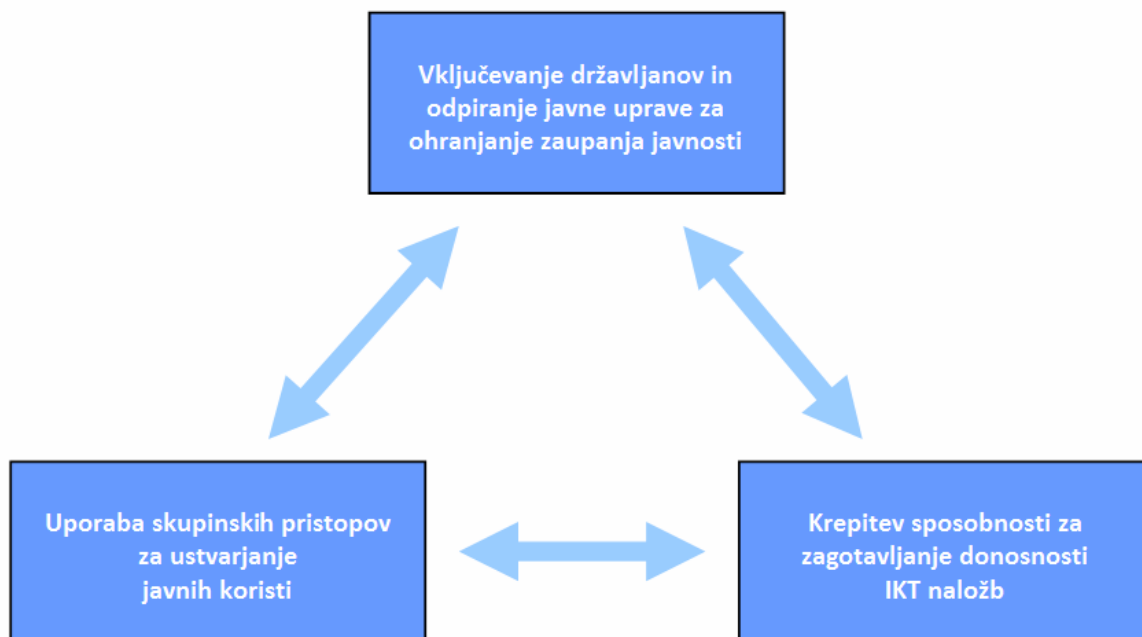
Uporaba skupinskih pristopov za ustvarjanje javnih koristi.

Ta steber se osredotoča na strateško pomembnost usklajene uporabe IKT v javnem sektorju. Infrastrukture 21. stoletja, IKT sistemi, standardi in storitve omogočajo skupinske in agilne uprave, sposobne celovitih pristopov (whole-of-society) za ustvarjanje javnih koristi. Usklajen pristop k IKT zahteva organizacijske in upravljalne okvire, ki zagotavljajo politično podporo in omogočajo ter olajšujejo sodelovanje.

Steber 3:

Krepitev sposobnosti za zagotavljanje donosnosti IKT naložb.

Ta steber osvetljuje pogoje za zagotovitev uspešnega odločanja in upravljanja IKT. Širina in kompleksnost IKT rešitev lahko privede do neuspeha IKT projektov, podvojenih ali neprilagojenih sistemom ali slabih odločitev pri javnih naročilih, če država ne zagotovi arhitekture, spodbudnega okolja in participativnega okvira za uporabo IKT pri ustvarjanju javnih koristi.

Znotraj teh treh stebrov je 10 načel

Steber 1. Vključevanje državljanov in odpiranje javne uprave za ohranjanje zaupanja javnosti

Načelo 1: Promovirati uporabo IKT za večjo transparentnost, odprtost in vključujočnost

- Uporabiti IKT kot ključni del strategije za pospeševanje transparentnosti, odprtosti in vključujočnosti procesov države in njenega delovanja.
- Ukrepati v smer premagovanja obstoječih digitalnih ločnic in se izogibati ustvarjanju novih oblik digitalne izključenosti.

Načelo 2: Spodbujati angažiranje in sodelovanje v okolju z mnogimi igralci

- Uporabljati priložnosti, ki jih ponuja IKT za vključevanje javnosti, deležnikov v zasebnem in nevladnem sektorju za ustvarjanje javnih koristi v procesih ustvarjanja javnih politik, razvoja in ponudbe storitev.
- Vzpostaviti ekosistem digitalnega upravljanja.
- Vzpostaviti podatkovno spodbujeno kulturo v javnem sektorju.

Načelo 3: Vzpostaviti pogoje za krepitev zaupanja v digitalne storitve javnega sektorja

- Okrepiti zaupanje javnosti v zaščito zasebnosti in varnosti.
- Določiti merila za uravnoteženje vidikov zasebnosti in varnosti s koristmi, ki jih uporabnikom (zunanjim in notranjim) ponuja internet.
- Uravnovežiti potrebo po zagotavljanju pravočasnih in zanesljivih uradnih informacij s priložnostmi, ki jih prinaša možnost objavljanja nepopolnih podatkov.
- Preveriti obstoječe ureditve zasebnosti in varnosti in jih uskladiti z aktivnostmi na nacionalnem in mednarodnem nivoju, vključno z merjenjem učinkov.

Steber 2. Uporaba skupinskih pristopov za ustvarjanje javnih koristi

Načelo 4: Sprejeti enotno strategijo digitalne javne uprave za vse sektorje in nivoje

- Razviti in sprejeti skupno vizijo in strategijo za zagotovitev skladne uporabe IKT znotraj in preko resorjev ter nivojev javne uprave, v podporo skupni viziji.
- Spodbujati vključevanje različnih deležnikov k zagotavljanju inputa za oblikovanje strategije.
- Iskati komplementarnosti (dopolnjevanja), usklajenosti in vzajemne krepitev z drugimi nacionalnimi strategijami na vseh nivojih in resorjih.

Načelo 5: Zagotoviti vodenje in politično podporo

- Pri najvišjem političnem vodstvu zagotoviti podporo in posvojitve nacionalne agende digitalnega upravljanja.
- Zagotoviti skladnost vizije digitalne strategije s širšimi reformami javnega sektorja in z cilji javnih politik.

Načelo 6: Vzpostaviti učinkovite okvire organizacije in upravljanja

- Jasno določiti odgovornost za izvajanje krovne koordinacije.
- Vzpostaviti organizacijske mehanizme in upravljaljske okvire za koordinacijo uporabe IKT znotraj in med posameznimi nivoji javne uprave.
- Vzpostaviti okvir za interoperabilnost.

- Vzpostaviti mehanizme za zagotavljanje ustreznega sistema medsebojnega nadzora za krepitev odgovornosti.
- Okrepiti mednarodno sodelovanje in tako zagotavljati boljšo čez-mejno podporo državljanom in podjetjem.
- Izmenjevati znanje in izkušnje, učiti se tako iz uspehov kot iz napak drugih.

Steber 3. Krepitev sposobnosti za zagotavljanje donosnosti IKT naložb

Načelo 7: Pri IKT projektih zagotoviti poslovne utemeljitve ter s tem zagotoviti financiranje in izvedbo

- Upravljati IKT projekte preko močnih in jasnih poslovnih utemeljitev.
- Spodbujati in obvladovati sodelovanje deležnikov pri oblikovanju poslovnih utemeljitev.

Načelo 8: Okrepiti kapacitete institucij, za upravljanje in nadzor izvedbe

- Vpeljati strukturirane pristope za upravljanje izvajanja IKT projektov in za zmanjševanje tveganj.
- Ustvarjati okvir za ocenjevanje in merjenje ustvarjanja vrednosti.
- Prizadevati si za okrepitev zmogljivosti zaposlenih v javnem sektorju in po potrebi vzpostavljati tudi zaveznitva z zasebnim in nevladnim sektorjem.

Načelo 9: Fokusiranje na strateško odločanje o uporabi IKT resursov

- Pregledati obstoječi nabor sredstev, za sprejemanje strateških odločitev o uporabi IKT resursov.
- Zagotoviti, da bodo nacionalne strategije javnega naročanja uravnale vse možnosti naročanja IKT storitev in izdelkov s potrebami in zmožnostmi javne uprave.

Načelo 10: Posodobiti pravne okvire in jih prilagoditi na spremenljiv kontekst

- Preučiti pravni in regulativni okvir in si prizadevati za jasnost in doslednost.

Zaključek

Gre za nov pogled na informatiko v javnem sektorju, ki ni več samo pomembno orodje za reformiranje in učinkovitost javnega sektorja, ampak samoumevni in bistveni faktor za doseganje rezultatov razvojnih strategij.

Čedalje višja pričakovanja javnosti in vse bolj omejeni viri postavljajo države v zahteven položaj, ko morajo uporabnikom in davkoplačevalcem zagotavljati učinkovite javne storitve, ki so prilagojene uporabnikovemu kontekstu. Uporabniki živijo in poslujejo čedalje bolj mobilno in od države pričakujejo nivo storitev, ki bo primerljiv s storitvami, ki jih uporabljajo v vsakdanjem življenju in so čedalje bolj digitalizirane.

Sodobne digitalne tehnologije in novi organizacijski pristopi državam ponujajo številne priložnosti, ki jih nujno morajo preveriti in jih čim bolj izkoristiti, ob tem pa obvladovati tudi nova tveganja, ki jih nove tehnologije in organizacijski pristopi prinašajo s seboj.

Mnoge najrazvitejše države že pogumno stopajo po tej poti. Države, v katerih bi nove priložnosti ignorirali in poskušali poslovati enako kot v preteklih desetletjih, bi bile pa zaradi naraščajočih stroškov in padajoče kvalitete storitev vse manj konkurenčne, zamujale bi razvojne priložnosti in zaupanje svojih prebivalcev. Ravno zaupanje med državo in državljanji pa je kot nujen predpogoj za uspešno izvajanje ambicioznih razvojnih programov v državi in dvigovanje kvalitete življenja njenih prebivalcev izredna družbena dragocenost in vrednota.

